

Dvojmesačník, november – december 2019

Trenčín región VI/IV

číslo 6
ročník 4

Dedina roka

Papradno získalo prestížnu cenu za rok 2018

strana 9 – 11

Turistická polícia

Nielen na kolesách

strana 6 – 7

Osobnosť

Vojtech Zamarovský

strana 8

Príbeh

Hrubá čiara

strana 12 – 13

9 772453 794003

22 >

A znova je tu čas predsavzatí...

Prihovám sa vám trochu v predstihu, harmonogram vydávania nášho vášho dvojmesačníka totiž nepustí. Blíži sa záver roka a aj ja sa obzerám, čo nás v ňom postretlo. Čo som mal v pláne, čo sa nakoniec udialo, kde všade som sa ocitol. Na začiatku roka som si napríklad sľúbil, že sa aktívne

zapojím do Vrchárskej koruny Trenčianska. Chcel som si všetkých dvadsať etáp prejsť ako turista. No hádajte, ako sa to skončilo? Samozrejme, život zamiešal karty inak. Aspoň na pár bodov Vrchárskej koruny som sa síce dostal, ale pracovne. Úprimne závidím všetkým, ktorí si tento rok naplánovali a aj ho naplnili o čosi turistickejšie. Závidím vám všetky tie zážitky, výhľady aj dobrý pocit z pobytu v prírode. S tými, ktorí zvládli všetkých dvadsať vrcholov, sa stretnem na vyhlásení výsledkov VKT. Hádám tú atmosféru nasajem aspoň sprostredkovane.

Ale späť k novinám. V pohode si vychutnajte posledné tohtoročné vydanie dvojmesačníka Trenčín región. Nechajte sa inšpirovať vianočným menu, výletmi po našom kraji, vyberte si z tipov a navštívte niektoré z pripravovaných podujatí. Čaká nás síce obdobie plné predvianočného zhonu, avšak to nahradia sviatky pokoja, lásky a spolupatričnosti. A možno po prečítaní príbehu Hrubá čiara precítíme pocit mieru o čosi viac. Za celú redakciu nášho dvojmesačníka Trenčín región vám prajem pekný záver roka 2019 a teším sa na nové típy na zážitky a výlety v našom kraji v ďalšom roku.

Radovan Stoklasa,
šéfredaktor

Festival piva na štýl Oktoberfestu

Každé ročné obdobie má svoju typickú kuchyňu. Jeseň sa v našich končinách nesie v znamení kačacích a husacích hodov, no prichádzajú k nám aj zahraničné „chuťovky“.

Oblúbený nemecký Oktoberfest sa na trenčianskom výstaviske pretavil do Beerfestu. Pivní gurmáni si mohli vybrať zo 120 pív od 30 pivovarov. Lákadiel na tohtoročnom v poradí druhom festivale zameranom na piva a pivné špeciály bolo hneď niekoľko. Okrem širokej škály výberu chmeľového moku sa návštevníci mohli zapojiť aj do sprievodných aktivít. Zaujali napríklad silové súťaže ako pretláčanie rukou, prenášanie 50-litrových pivných sudov na čas či tlak na lavičke. A na pivnom festivale nemohla chýbať ani burza pivných suvenírov.

Zastúpenie tu mala aj krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región, ktorá prezentovala lákadlá, historické dominanty či prírodné bohatstvá

Trenčianskeho kraja. „Beerfest je ideálna príležitosť na prezentovanie krás nášho regiónu nielen vďaka tým, ktorí bývajú za rohom, ale aj tým, ktorí prišli z iných miest. Okrem pohody pri bohatom kultúrnom programe

zdroj: fb beerfest

tak mohli zistiť, čo všetko sa dá u nás navštíviť, objaviť a zažiť,“ objasnila účasť výkonná riaditeľka KOCR Trenčín región Eva Frývaldská.

Jedlá z celého sveta

Počas jesene ste si mohli otestovať aj chuťové poháriky na niektorom z festivalov jedla. Aroma festival v Trenčíne rozvoňal priestor pri Dome armády kávou, čajom či čokoládou. V Kúpeľnom parku v Trenčianskych Tepliciach sa zas stretli milovníci tzv. street food. Food fest dokázal, že aj rýchle občerstvenie môže byť kvalitné a chutné. Pod korunami stromov sa podávali burgre, tacos, sendviče, tradičná sicílska pochúťka arancini, americká gumbo polievka, jamajské jerk pork alebo kanadská špecialita poutine, ktorej základom sú chrumkavé domáce hranolčeky, špeciálny čerstvý parený syr podľa kanadskej receptúry a celé je to preliate gravou omáčkou z morčacieho mäsa, zeleniny a bylín. Okrem zahraničnej gastronómie nechýbali ani tradičné slovenské jedlá. Návštevníci si tak mohli pochutiť na domácich šúľancoch, legendárnych buchtách zo Zbojskej či strapačkách. Súčasťou festivalu

boli aj vege a gluten free špeciality – guacamole tortilla, zemiakovo-tekvicová placka, tofu burger alebo vege hotdog.

(mit_buz)

Do kúpeľov so zľavou

Po roku je tu opäť tradičná zimná kúpeľná ponuka z Trenčianskych Teplic. Využiť ju môžu obyvatelia miest a obcí Trenčianskeho kraja, ktoré sú partnermi jedinečnej akcie „Kúpele v regióne.“ Počas pracovných dní od 2.

do 23. decembra 2019 a od 2. januára do 29. februára denne si môžete vychutnať zdravý oddych v termálnych bazénoch za polovičnú cenu. Pobyt v teplej vode, avšak pod holým nebom, si môžete užiť v bazéne Grand na

námestí Trenčianskych Teplic v 30%-nej zľave.

Zoznam miest a obcí, ktorých obyvatelia môžu zimné kúpele využiť v „akciovej ponuke,“ nájdete aj na webstránke kúpeľov.

O pamiatkach aj v mobile

Návštevníci desiatich pamiatok v Trenčianskom kraji sa môžu tešiť na novinku v podobe audionahrávky.

Na tabuľku s QR kódom stačí namieriť svoj smartfón a k dispozícii máte všetky informácie o danom mieste. Umiestnená bude vždy na viditeľnom mieste v areáli historickej pamiatky, tak aby bola všetkým prístupná. Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región touto novinkou apelovala na potrebu ľudí dozvedieť sa viac faktov a zaujímavostí o dominantách v okolí. Prvá tabuľka s QR kódom osadili na hrade Lednica. V súčasnosti tu sprievodca funguje len cez víkend. Návštevníci však budú mať prostredníctvom nahrávky možnosť dozvedieť sa viac informácií 24 hodín 7 dní v týždni. „Túto aktivitu vítame aj preto, že ľudia sa často o zrucanine hradu v Lednici môžu dozvedieť len prostredníctvom výkladu sprievodcov. Sme veľmi radi, že táto tabuľa poskytne návštevníkom kompletné informácie o histórii tejto dominanty,“ uviedol kastelán Lednického hradu Peter Martinisko a pridala

sa k nemu aj výkonná riaditeľka KOCR Trenčín región Eva Frývaldská. „Zámerom osadenia tejto tabuľky je ponúknuť turistom stručnú históriu hradu Lednica na audionahrávke. Názov tabule s QR kódom je Započúvaj sa do histórie, aby návštevníkom hneď pri vstupe padla do oka a aby vedeli, že po načítaní kódu sa môžu započúvať do bohatej histórie Lednického hradu,“ objasnila. Tabuľky postupne nájdete aj na Bojnickom zámku, Mohyle M. R. Štefánika, pútnickom mieste Skalka nad Váhom, vo Hvezdárni v Partizánskom, ale aj na hradoch v Beckove, Čachticiach, Trenčine, Uhrovci a v Považskej Bystrici. Nahrávky v slovenskom

jazyku sú však len začiatkom. Pre zahraničných turistov sa chystá aj verzia v anglickom či nemeckom jazyku.

Nahrávka obsahuje historické informácie o tom, aká bola úloha hradu v minulosti, ako sa vyvíjal a reálne vyzeral, ale aj zaujímavosti o jeho majiteľoch či o súčasnom stave. Zvukovú nahrávku nahrála Michaela Tišková z KOCR Trenčín región.

Vďaka špeciálnemu technickému nastaveniu budú k dispozícii aj štatistiky týkajúce sa počtu stiahnutia QR kódu do mobilných zariadení. Tak sa dá overiť, či sa tento typ služby stretol so záujmom zo strany návštevníkov. (mit)

Kúsok kraja na TOP volejbale

Bratislava v závere augusta (23. 8. – 1. 9. 2019) hostila po prvý raz v histórii európsky šampionát volejbalistiek a krajská organizácia cestovného ruchu Trenčín región bola pri tom.

„Využili sme možnosť odprezentovať náš kraj počas tohto športového sviatku vo VIP priestoroch podujatia. Jednak preto, že na Zimnom štadióne Ondreja Nepelu sa stretlo množstvo osobností športového i spoločenského života, ale aj preto, že Trenčiansky kraj je kraj volejbalový. Tento šport má v Púchove, Prievidzi, Trenčine, Novom Meste nad Váhom, Myjave, ale aj inde silné a úspešné zázemie, vychoval veľa osobností a niektoré hráčky, odchovankyne z týchto klubov ako Prievidžanky Nikola Radosová a Nina Herelová či Považskobystričanka Mária Kostelanská, sa dokonca predstavili aj na samotnom šampionáte,“ pripomenula výkonná riaditeľka KOCR Trenčín región Eva Frývaldská.

Študijné cesty po kraji

Pracujú v cestovnom ruchu, no stále majú chuť spoznávať poznané. Českí a slovenskí marketingoví pracovníci či zástupcovia informačných centier a samospráv sa vydali na študijné cesty s podtitulom Po stopách panských sídel a Čaro kopaníc. Navštívili hrad Beckov, Trenčiansky hrad, Dubnický kaštieľ, Mohylu M. R. Štefánika, expozíciu venovanú D. S. Jurkovičovi a Gazdovský dvor v Turej Lúke.

O sériu inšpiratívnych výletov sa postarala Krajská organizácia cestovného ruchu Trenčín región. Priblížila im fungovanie múzeí, ale aj najrôznejších expozícií za múrmi hradov, zámkov či kaštieľov. Dokonca vznikla aj publikácia Zborník dobrej praxe, ktorá spája vybrané lokality cestovného ruchu a zároveň

informuje o prevádzke, prístupnosti či vlastníctve pamiatky. „Narastajúcej návštevnosti vybraných lokalít pomáha silný marketing a dlhoročné skúsenosti. O svoje know-how sa s účastníkmi študijnej cesty podelili tí najpovolanejší – riaditelia zariadení či odborní lektori,“ priblížil projektový manažér KOCR Trenčín región Pavol Šefčík.

Pulty kultúrno-informačných cen-

tier v našom regióne medzičasom naplnili pútavé brožúry, ktoré mapujú pamiatky Trenčianskeho a Zlínskeho kraja. Turisti sa pri ich čítaní presvedčia, že do susedného východomoravského regiónu s jeho pokladmi je to doslova na skok. Vďaka brožúre si môžu jednoduchšie naplánovať výlet po pamiatkach, či už historických alebo prírodných.

(šep)

Plné tribúny, skvelá atmosféra, výborný volejbal. Aj také boli majstrovstvá Európy vo volejbale žien. „Vďaka stánku KOCR Trenčín región vo VIP priestoroch zahraniční hostia spoznali Trenčiansky hrad, Bojnický zámok, ale aj iné krásne zákutia Trenčianskeho kraja, a to formou prezentačných materiálov, brožúr či prezentačných predmetov. Takúto možnosť využili aj Bratislavský kraj či mesto Bratislava a sme radi, že sme mohli byť súčasťou takého skvelého projektu. Divácke návštevy lámali rekordy, mnoho ľudí v tom čase nehovorilo o ničom inom ako volejbale. Teší nás, že sme kúsok nášho kraja priviezli aj do hlavného mesta a ľudia mohli spoznať naše skryté poklady,“ dodala Eva Frývaldská.

(mb)

Bohatstvo skryté v zemi

Región vody a orchideí – aj tak by sa dala v skratke opísať bebravská dolina, známa aj ako Podhorie. V rámci Trenčianskeho kraja patrí medzi zabudnuté miesta, ktoré turisti len postupne objavujú. Tí, ktorí sem zavítajú, však určite nebudú odchádzať sklamaní. Na svoje si tu prídu všetci, ktorí dávajú prednosť menej vyhľadávaným trasám, ale aj milovníci tradičnej kultúry a pokojného vidieckeho prostredia.

Podhorie je súčasťou okresu Bánovce nad Bebravou, ktorý pomyselné oddeľuje Považie od hornej Nitry. Začína sa v jeho severnej časti, a to na mieste, kde na úpätí Strážovských vrchov pramení rieka Bebrava. Následne sa tiahne popri jej toku až po Bánovce nad Bebravou, dnes známe najmä ako priemyselné mesto. V minulosti však išlo o strategickú križovatku významných ciest. Preslávilo sa zručnými majstrami, jeho názov sa spájal aj s mlynárskym či pivovarníckym remeslom. Dnešnému okresnému mestu dominuje štvorcové námestie s kostolom. Vašu pozornosť upúta napríklad budova mestského úradu, známa aj ako mestský dom, ktorý zohral významnú úlohu počas druhej svetovej vojny a Slovenského národného povstania. V okresnom meste tiež nájdete Pamätný dom Janka Jesenského, ktorý tu roky pôsobil, ale aj kaštieľ rodu Ottlíkovicov a viaceré kostolov.

Bánovce nad Bebravou patria medzi menej zaľudnené mestá, rov-

Predstavujeme BEBRAVSKÚ DOLINU

nako celé Podhorie. Tento región sa môže pochváliť viacerými pozoruhodnými stavbami, medzi ktorými nechýbajú staré sedliacke chalupy, zvonice, ale aj pozostatky sušiarň ovocia a mlynov. Jeho najväčším bohatstvom je však príroda. Na jeho území sa nachádzajú prírodné rezervácie Kňazí stôl, Lutovský Drieňovec, Smradľavý vrch, Udrina, Žrebiky a taktiež prírodná pamiatka Stará Bebrava, zameraná na ochranu skamenelín živočíchov z obdobia druhohôr. Kataster viacerých obcí je navyše súčasťou chránenej vtácej rezervácie európskeho významu. Ide o krajinu s početnými

krasovými a skalnými útvarmi, takže tu nie je núdza ani o jaskyne. Len v katastri Čiernej Lehoty ich je 23, najznámejšou a tiež najvýznamnejšou v rámci tohto regiónu je Dúpnadiera pri Slatinke nad Bebravou. Prechádzka krajinou zároveň poteší všetkých milovníkov kvetov. Tento región totiž patrí medzi naše najbohatšie lokality s výskytom orchideí. Ďalší poklad celej tejto doliny leží pod povrchom – obrovské množstvo podzemnej vody. Tá putuje do úplne prvého diaľkovodu na západnom Slovensku, ktorý zásobuje zhruba 150-tisíc ľudí v okresoch Bánovce nad Bebravou, Partizán-

ske, Topoľčany či Nitra. Voda má navyše výbornú kvalitu, vyvážené minerálne zloženie a je bohatá na soli vápnika a horčíka. Na území zároveň vyviera viaceré prameňov, Vrchovište v Slatinke nad Bebravou je dokonca tým najvýdatnejším na Slovensku.

Silnú spätosť s prírodou a vodou mali už naši predkovia. Vnímali ju ako dôležitý živel, s ktorým súviseli viaceré magické úkony a ľudové zvyky. Napríklad na Zelený štvrtok sa chodili dievčatá umývať do potoka, aby mali peknú tvár a vlasy. Počas Veľkonočného pondelka mládeni hádzali ženy do potoka alebo ich oblievali vodou z Bebravy. Viaceré z tradícií sa pritom v tejto doline zachovali dodnes.

Z klasických sušiarň zostal len zlomok

Podhorie patrilo v minulosti medzi regióny, ktoré boli preslávnené chovom včiel aj pestovaním ovocných stromov. Pre túto oblasť sú dodnes typické veľké záhrady, sady a stromoradia, ktoré lemujú cesty. Vypestované ovocie vedeli miestni obyvatelia zužitkovať aj vďaka viacerým miestnym sušiarňam.

Ovocinárstvo zaznamenalo rozvoj najmä v prvej polovici 20. storočia. Práve s tým súviselo aj sušenie plodov, ktoré sa následne predávali do iných okresov. Slivky, jablká či

hrušky, vypestované v Podhorí, sa tešili mimoriadnej obľube. V tomto regióne preto vyrástlo hneď niekoľko miest, kde sa tamojší obyvatelia venovali sušeniu ovocia. Dnes ich tu však nájdeme len niekoľko, časť preslávnených sušiarň zanikla úplne, z iných zostali len ruiny. Tá najzachovalejšia sa aktuálne nachádza v malej obci Trebichava. Jej priestory pravidelne oživujú počas októbrových Dní ovocia a medu. V storočnej sušiarňi vtedy predvádzajú klasický spôsob spracovania ovocia, typického pre

Podhorie.

Sušiarne ovocia boli súčasťou života aj v Čiernej Lehote. Z pôvodne troch sú už však viditeľné pozostatky len jedinej – U Baľkov. V minulosti ju vlastnila rodina Pavla Ďuriša, ktorý by chcel, aby sa tradícia sušeného ovocia do obce vrátila. „Ak sa mi niekedy podarí vysporiadať pozemok pod touto našou sušiarňou, tak ju hodlám nanovo postaviť, sfunkčniť a umožniť ľuďom, aby si tu mohli sami vysušiť ovocie klasickým spôsobom,“ priblížil. Už teraz si však môžete pobyť na tomto mieste spríjemniť – priamo pri základoch budovy je totiž v zemi ukrytá provizórna chladnička, ktorá dobre poslúži všetkým smädným pocestným.

Pramene Bebravy spoznáte aj vďaka turistickému chodníku

Okolie Bebravy ponúka viacero zaujímavých trás, po ktorých sa môžu turisti vybrať.

Jeden z náučných chodníkov ich zavedie priamo k miestam, kde táto rieka pramení. Ukryté sú uprostred lesov a lúk v severnej časti obce Čierna Lehota. Pokojným tempom prejdú trasu chodníka za tri až štyri hodiny, vďaka informačným panelom sa zároveň dozvedia viac o vodnom bohatstve celej tejto oblasti.

Náučný chodník K prameňom Bebravy sa začína v samotnom centre Čiernej Lehoty. „Najskôr tu bol náučný chodník Rohatá Skala a Hrádok, ktorý informoval o miestnej faune a flóre. Práve na ten sme nadviazali my s náučným chodníkom, ktorý je zase zameraný na vodu. Plánujeme tieto okruhy zjednotiť a budúci rok aj vysvätiť,“ vysvetľuje Pavol Ďuriš z občianskeho združenia K prameňom Bebravy, ktoré chodník v roku 2014 vybuďovalo.

K prameňom Bebravy vedie nenáročná turistická trasa, ktorú zvlád-

nu aj rodiny s deťmi. Absolvovať ju tiež môžu školské triedy a všetci tí, ktorým je blízka príroda a naše vodné dedičstvo. „Trasa náučného chodníka z 99 percent vedie po existujúcich lesných cestách. Mierne stúpa až do úpätia Hrádku, kde sa nachádzajú pozostatky niekdajšieho menšieho strážneho hradu. V sedle sa napája na už spomínaný chodník Rohatá Skala a Hrádok,“ doplnil Ďuriš. Súčasťou trasy je niekoľko turistických posedení a celkovo päť in-

formačných panelov. Tie ponúkajú informácie o tom, aký význam mala voda v živote našich predkov, ale tiež v čom sú naše vodné zdroje významné a zároveň zraniteľné. „Súčasťou prvej tabule, ktorá sa nachádza v centre obce, je tiež veľká prehľadná mapa. Vďaka nej sa vie človek ľahko zorientovať, čo všetko patrí pod Chránenú vodohospodársku oblasť Strážovské vrchy a prečo je dôležité sa o ňu starať,“ uzavrel Ďuriš.

Strom, ktorý bol svedkom dávnych bojov

Asi najznámejším stromom v rámci nášho kraja je lipa kráľa Mateja.

Rastie v areáli parku Bojnického zámku už 700 rokov a podľa povestí ju tam zasadil Matúš Čák Trenčiansky po smrti Ondreja III., ktorý bol posledným panovníkom z rodu Arpádovcov. No aj Podhorie sa môže pochváliť stromom s vlastnou legendou. Rákociho dub objavíte nad obcou Podlužany, pod jeho košatú korunu vás privedie zelená turistická značka.

Počas 17. a 18. storočia zažívalo Uhorsko sériu protihabsburských povstaní. Na čele toho posledného a zároveň najväčšieho stál František II. Rákoci. „Dĺžkou, masovým charakterom či výškou škôd Rákoci prekonal povstania 17. storočia Štefana Bočkaja, Gabriela Betlena,

Juraja I. Rákociho i Imricha Tököliho,“ vysvetľuje archeológ Tomáš Michalík.

Kroky sedmohradského kniežata a spišského župana viedli aj do

regiónu, ktorý je dnes súčasťou Trenčianskeho kraja. Podľa legend si mal nad obcou Podlužany vybudovať svoj tábor, z ktorého riadil výpravy a boje. Hlavný stan mal údajne stáť pod mohutným dubom letným, ktorý osamelo dominoval okolitej krajine. Rákocimu však šťastie neprinesol – v roku 1708 utrpel krutú porážku v bitke neďaleko Trenčína, počas ktorej on sám takmer zahynul.

Pamiatkou na dávnu históriu má byť dub, ktorý nesie jeho meno. V súčasnosti má výšku 17 metrov, pričom priemer jeho koruny je 21 metrov. Patrí medzi chránené stromy, dôvodom je jeho vedecko-výskumný, náučný a kultúrno-výchovný význam. Pochváliť sa môže pozoruhodným vekom – ide o 300- až 400-ročný kus s mohutným vzrastom, ktorý dodnes púta pozornosť.

dvojstranu pripravila: (bas)

A B E C E D A

Bebrava

- Jedna z najkratších riek na Slovensku. Jej dĺžka je 47,2 kilometra. Pramení v Strážovských vrchoch v katastri Čiernej Lehoty. Na svojej trase priberá viacero menších tokov. Pri obci Práznovce sa vlieva do rieky Nitra.

Orchidey

- Ide o čeľaď krytosemenných rastlín, ktorá zahŕňa viac ako 1 000 opísaných rodov a takmer 30 000 druhov. Názov pochádza z gréckeho orchis, čo v preklade znamená mužský semenník. Orchidey sú typické svojou genetickou nestálosťou a ich hybridy sú medzi pestovateľmi veľmi populárne.

Prameň

- Miesto, kde na zemský povrch prirodzene vyvierá voda, prípadne iná tekutina. Na Slovensku ich je viac ako 1 600, z toho najviac v Košickom kraji. Nie všetky pramene ponúkajú pitnú vodu, iné však priaznivo pôsobia na naše zdravie.

Rákociho povstanie

- Začalo v polovici roku 1703 na severovýchode Uhorska ľudovou vzburou. Neskôr sa pridala aj šľachta. V roku 1708 prehrali vzbúrenci bitku pri Trenčine a o tri roky neskôr kapitulovali zvyšky kuruckej armády pri meste Satu Mare (slov. Satmár). Mier, ktorý tu podpísali, zabezpečil Habsburgovcom vládu nad Uhorskom.

Sušenie ovocia

- Jeden z najstarších procesov uchovávaní plodov. Sušenie odoberá ovociu vlhkosť prostredníctvom cirkulujúceho teplého vzduchu. Zároveň však zachováva veľké množstvo živín, ktoré sa pri jeho tepelnej úprave strácajú.

Voda

- Tvorí 70 % ľudského tela a pokrýva 71 % našej planéty, z toho až 96,5 % sa nachádza v oceánoch. Slovensko je v poradí druhou krajinou s najväčšími zásobami pitnej vody na svete. Prvenstvo patrí Rakúsku.

Nielen na kolesách

Kálnica

Okolie Nového Mesta nad Váhom má pre priaznivcov pohybu na čerstvom vzduchu viacero zaujímavých ponúk. Len kúsok od diaľnice schádzame k jednej z nich. Pomyselné brány pred nami otvára Kálnica a víta nás slnečným jesenným pozdravom.

TURISTICKÁ POLÍCIA

Leží na severozápadnom úpätí Považského Inovca, 8 km východne od Nového Mesta. Prvá písomná správa o obci pochádza už z roku 1396, kde vystupuje pod menom Kabucz. Jej históriu vo veľkej miere ovplyvňovala blízkosť hradu Beckov. Pravdepodobne už od najstarších čias patrila obec bečovskému hradnému panstvu. Z tohto dôvodu boli majitelia hradu zároveň vlastníkami Kálnice. Ukrytá v tieni známejšieho suseda však posledné roky nezaháľa a zaslúžene na seba púta pozornosť.

Vďaka dobrému nápadu a najmä usilovnej práci sa kúsok za centrom obce postavil na pevné nohy areál niekdajšieho lyžiarskeho strediska. V minulosti bol orientovaný najmä na lyžovanie na tráve. Od roku 2006 sa pod šikovnými rukami nového majiteľa postupne menil a modernizoval. Dnes je v dobrej zimnej se-

zóna využívaný ako lyžiarske stredisko a mimo nej ako bikepark. V komunite športovcov ide o miesto populárne široko-dáľeko. Rozumné využitie svahu a okolitého lesa prinieslo pozitívne ohlasy z blízkeho okolia i spoza hraníc.

Dávka adrenalínu

V areáli sa koná viacero podujatí, ktoré do Kálnice priťahujú množstvo športovcov i zvedavcov. Jedným takým bol aj Birell Bikefest 2019, už deviaty ročník podujatia, ktorý sem v máji privial najväčší bicyklový festival na Slovensku. Priniesol poriadnu dávku adrenalínu a zábavy pre všetky vekové kategórie. Ale nielen na kolesách a lyžiach uspokojí táto oblasť chute

návštevníkov. V okolí si slušne zaturistikujete a miestne lesy tiež nezaostávajú, v sezóne oplývajú bohatstvom hribov.

Po vlastných

Takže pekne poporiadku. Čo sa turistických stôp týka, zaujímavá je modrá turistická značka prechádzajúca stredom obce. Jednou stranou mieri k obci Beckov – nenáročná, niečo vyše hodiny trvajúca prechádzka, ktorá sa dá spojiť s návštevou hradu i chutným občerstvením. Na opačnej strane, smer bikepark, sa ponúkajú Ostrý vrch, Panská Javorina či dokonca Inovec. Všetko trochu náročnejšia turistika, zato plná krásnych výhľadov. Ideálne stihnúť ich ešte na

jeseň, keď vás príroda obdarí tými najkrajšími odtieňmi farieb. Možno ich absolvovať i v zime, no s odporúčaním už len pre zdatnejších turistov – predsa len nepatria k tým najkratším.

Zo stredu obce sa napríklad na Panskú Javorinu dostanete približne za štyri hodiny a, samozrejme, treba myslieť aj na cestu späť. Alternatívou môže byť už spomínaný a v tejto oblasti veľmi obľúbený bicykel. Vysoká úroveň značených cykloturistických trás a ich neustále rozširovanie určite poteší. Na dvoch kolesách tak môžete čas prechodu výrazne skrátiť, nieto ešte na tých elektrických!

Aj konzumovať treba

Čo sa týka doplnenia energetických zásob po viac či menej náročných športových výkonoch, alternatív v okolí je dostatok. Už v samotnom areáli bikeparku zaženie hlad a smäd rýchle občerstvenie, v prípade dobrého počasia aj so slnečným kúpeľom na terase, ako to bolo aj v našom prípade. Zopár metrov nižšie nájdete kolibu Kálnica s tradičnými slovenskými dobrotami. Pekné posedenie v záhrade spolu s mini hospodárskym dvorom a zvieratami umocní zážitok. My sme sa však tentoraz dali zlákať Guláš Októberfestom v centre Kálnice, koliba nám zostáva v repertoári až na budúcu

návštevu.

Akcia v miestnom pohostinstve Potoček, presnejšie v jeho záhradnej časti, pôsobila vskutku veselým dojmom. Dvadsaťsedem tímov zložených z odborníkov na varenie tejto pochúťky súťažilo o pozíciu gulášmajstra. Skvelá nálada posilnená dobrým počasím a spoločnosťou priateľov sa tu spolu s omamnými vôňami šírila vzduchom. Nielen celá Kálnica, ale i ľudia z okolia tu družne strávili slnkom zaliaty jesenný deň. Spoločnosť im robila odborná porota v zastúpení známych tvárí Jozefa Golonku a Marcely Molnárovej. Okrem gulášov sa podávali aj drobné domáce pochúťky z lokálnych kuchýň a ne jeden perspektívny gulášmajster nám ochotne zapózoval pred objektívom. Jeden z náhodných okoloidúcich, turista Ivan z Trenčína, sa nám tiež posťažoval: „Už ani na ten guláš nebudem mať miesto, čo všetko som tu poochutnával. Výborná akcia! Ešteže sme išli okolo.“

Za známym susedom

Či už po vlastných, alebo autom cestou z Kálnice, neradno minúť „povinnú zastávku“ – dobre známy Beckov, stredoveké mestečko s bohatou históriou a pestrou prírodou. Informačná tabuľa v miestnom parku nabáda na prechádzku beckovskými náučnými chodníkmi. A prečo nie? Okrem prehliadky hradu tak možno osviežiť výlet i príjemnou „špacírkou“ obohatenou o zaujímavé informácie.

Na tekvicovú nôtu

Tekvicový festival nás pri návšteve

hradného areálu príjemne prekvalil. Tekvice sa tu v rukách najmenších menili na nepoznanie. Anička, päťročná slečna z Nového Mesta,

sa nám pochválila, aké plány má so svojimi výtormi: „Vyrezané tekvice dáme pred dvere domu a ešte na okná, nech odstrašia všetky zlé strašidlá.“ Veru rozumné! Malú šikovnicu pochválime a obdivujeme aj výtvary ostatných kreatívcov.

Čo sa gastronómie týka, opomenúť nemožno kúriu Beckov, zrekonštruovanú budovu priamo pod skalou Beckovského hradu. Prvotriedny chuťový zážitok je spojený s pôsobivým posedením vo vnútri i vonku pri jazierku. Oddaní skalolezci si priamo z dvora kúrie vylezú na hradné bralo a tí menej odvážni sa môžu pri kávičke či dobrom jedle kochať pohľadom na ich zručnosť.

Po náučných chodníkoch

Návštevník sa nielen voľačo nové dozvie, no pri pohľade na pekné scenérie stredného Považia sa aj

naplno zrelaxuje. Jednotlivé náučné chodníky je možné absolvovať postupne, prípadne ich spojiť s turistickými vychádzkami. V okolí sa ich nachádza viacero, začínajú pri informačnom paneli v strede obce Beckov. Za zmienku rozhodne stojí prírodná rezervácia a náučný chod-

mi výhľadmi na hrad a jeho strmé skalné bralá sa môžete pokochať aj z náučného chodníka Sychrov dlhého štyri kilometre. Časť z neho je súčasťou zeleno značenej turistickej trasy smer dedinka Selec a ďalej až do masívu Považský Inovec. Ponúka tak pekné prepojenie výletu, ale to už je na dlhšie. Kálnicou

sa dá byť dlhšou trasou z Beckova (päť a pol kilometra), alebo kratšou so začiatkom i koncom priamo v prírodnej rezervácii, na polceste medzi Beckovom a Rakolubmi. Cestou vám isto neuniknú pekné pohľady do údolia Váhu, na hrad i obec Beckov a okolité pohoria. Bystré oko tu tiež zhlíadne prírodnú pamiatku Skalka pri Beckove, vápencový tvrdoš – malý vápencový útvar vysoký asi 15 m, akoby zabudnutý uprostred obrábaných polí. Patrí medzi samostatne stojace prírodné dominanty a je domovom vzácnej teplomilnej fauny a flóry. Ak sem zablúdnite, zastaviť sa môžete na Stiborovom dvore a ochutnať salašnícke špeciality, prípadne si to poistiť a kúpiť nejaký aj domov.

Na záver

Nudy sa báť netreba, čo poviete? Ak sa sem vyberiete v nadchádzajúcom zimnom období a využijete lyže, sánky či iné zimné „dopravné prostriedky“, alebo len pevné a nepremokavé turistické topánky, banovať nebudete. V ďalšej sezóne odporúčame oprášiť bicykel a ak by ste ho náhodu aj nemali, nevažajte hlavu, požičať si ho tu tiež môžete. Tak sa tu nabudúce zastavte a pozrite si niektoré zo spomínaných miest zblízka.

(bafa)

Strava	10/10
Ubytovanie	9/10
Wellness	9/10
Obsluha	9/10
Lokalita	9/10
Celkový dojem	9/10

nik Beckovské Skalice, ktorým sme sa vybrali i my. Ďalší z chodníkov Beckovské hradné bralo je nenáročný, len 700 metrov dlhý. Pekný-

zase vedie špecializovaný náučný chodník Jozefa Miloslava Hurbana prezentujúci minulosť aj prítomnosť prastarej ľudskej činnosti – včelárstva. Má osem zastávok, vedie po poľných cestách, čiastočne aj po modrej turistickej trase. S celkovou dĺžkou 8,5 kilometra sa začína pri zastávke SAD Kálnica. Už len si vybrať!

Podme späť k Beckovským Skaliciam. Chodník bol vyhlásený v roku 2003 z dôvodu výnimočne bohatého výskytu rozličných druhov rastlín a živočíchov, z toho mnohých chránených a ohrozených. Napojiť sa naň a spraviť si tak peknú zachádzku sa dá aj z modrej značky po ceste z Kálnice do Beckova. Ochrancovia prírody tu osadili sedem informačných panelov, ktoré opisujú spôsoby starostlivosti o jednotlivé biotopy, ktoré sa v Beckovských Skaliciach nachádzajú. Ide o sprášové steny, kameňolom, lúky a pasienky, ornú pôdu ležiacu úhorom, lesy či ovocný sad. Prejsť

Autor, ktorý prebudil minulosť

Hoci miloval lietanie, vyštudoval právo a ekonómiu. Napokon sa preslávil vďaka literatúre faktu, ktorou dokázal očariť generácie čitateľov doma aj v zahraničí. Jeden z našich najznámejších spisovateľov Vojtech Zamarovský by sa 5. októbra dožil 100 rokov.

VOJTĚCH ZAMAROVSKÝ

V centre Trenčína dnes môžeme nájsť Ulicu Vojtecha Zamarovského. Leží pod mohutnými hradobnými múrmi v historickej časti mesta. Práve tu sa nachádza rodný dom známeho spisovateľa, ktorého očarila práve minulosť, dodnes prítomná na viacerých miestach niekdajšieho Laugaricia. „Vojtech sa tu narodil 5. októbra 1919 ako najstarší syn. Zaujímavosťou je, že mal dve mená – Vojtech Štefan. Hoci vyšiel z chudobných pomerov, jeho rodičia veľmi dbali o vzdelanie svojich detí a cez prázdniny ich posielali na jazykové pobyty. Napríklad do Ostrihomu, kde sa priučil maďarčine, potom do Viedne, aby sa naučil po nemecky,“ priblížila trenčianska turistická sprievodkyňa Zuzana Novodvorská. Tak vznikol základ jeho širokých jazykových znalos-

tí, keďže už v chlapčenských rokoch ovládal základy angličtiny, francúzštiny, ale aj latinčiny. Záujem o vzdelanie bol však v prípade rodu Zamarovských, takpovediac, dedičný. Predkovia známeho spisovateľa pochádzali zo Zamaroviec, ktoré dnes susedia s Trenčínom. Časť ich pozoruhodnej knižnice sa dnes nachádza v knižnici Trenčianskeho múzea. „Tento rod je tu už od 13. storočia. Existujú listiny, ktoré mu priznali práva slobodných zemanov a vyššej spoločnosti. V priebehu storočí sa rod rozvetvil po celom Považí a vďaka tomu, že jeho príslušníci boli šikovní, zastávali rôzne funkcie – boli to župní úradníci, fiškáli, starostovia, senátori. Jedna vetva sa ukotvila niekde na Lipto-

ve a odtiaľ sa Zamarovskí vrátili do Trenčína,“ vysvetľuje Július Bruna z Klubu priateľov Vojtecha Zamarovského. Prvým známym predstaviteľom rodu mal byť Juraj, ktorý údajne pomohol Belovi IV. Uhorský kráľ zapadol so svojím kočiarom do močiara, odkiaľ ho s pomocou svojich somárov vytiahol práve Juraj, za čo sa dočkal odmeny – stal sa zemanom. Mimochodom, slovo szamár, ktoré tvorí základ priezviska tohto rodu, znamená v maďarčine somár. Samotný Vojtech Zamarovský bol tak ďalším výrazným pokračovateľom slávneho rodu. Vyrastal však v neľahkých časoch. Na trenčianskom gymnáziu zmaturoval

rok predtým, ako vypukla druhá svetová vojna. „Prihlásil sa na letecké učilište, kam ho aj prijali, ale dozvedel sa o tom až oveľa

neskôr. V deň jeho 50. narodenín mu to prezradila mama, ktorá mu

schovala list o prijatí na túto školu,“ hovorí Zuzana Novodvorská. Aj preto odišiel z Prahy späť na Slovensko, ktoré sa medzičasom stalo samostatným štátom. V Bratislave vyštudoval právo a neskôr ekonómiu.

Popri úspešnej kariére zostával verný svojim koníčkum – histórii a cestovaniu. Tie úchvatným spôsobom spojil v rámci svojich diel a stal tak zakladateľom slovenskej literatúry faktu. Jeho knižná prvotina bola *Za siedmimi divmi sveta*. Hneď po vydaní zaznamenala celoslovenský úspech a inak to nebolo ani s ďalšími jeho knihami, ktorých napísal 14. Čitateľom priblížil bohov a hrdinov gréckych bájí, dejiny písané Rímom či tajomstvá ríše Chetitov. „Jeho knihy sa veľmi dobre čítajú, on sám však priznal, že ich písanie bolo náročné. Niektoré pasáže musel prepisovať aj 50-krát, kým dosiahol požadovanú formu,“ opisuje Novodvorská.

Vojtech Zamarovský trpel v závere svojho života Parkinsonovou chorobou, zomrel v roku 2006 ako 86-ročný. Dodnes ide o jedného

z našich najúspešnejších autorov. Jeho diela boli preložené do 15 jazykov s nákladom viac ako dva milióny výtlačkov. Spoznať jeho život, dielo i rod, z ktorého pochádzal, môžete aktuálne aj na Trenčianskom hrade. Do 10. januára je tu sprístupnená doteraz najväčšia výstava, zameraná práve na Zamarovského, s názvom *Cestovateľ stáročiami*. Medzi vystavenými exponátmi nechýba model lietadla, ktoré sám navrhol, vosková figurína v životnej veľkosti, ale aj množstvo osobných vecí tohto významného trenčianskeho rodáka.

(baša)

Dedina roka

Papradno získalo prestížnu cenu za rok 2018 aj vďaka starostlivosti o dedičstvo i rozvoju agroturistiky

Jubilejný desiaty ročník súťaže Dedina roka spoznal svojho víťaza. Prestížny titul si v roku 2019 vyslúžila samospráva obce Papradno (okres Považská Bystrica).

REPORTÁŽ

Na začiatku Papradňanskej doliny sa zrúna prevaľovali chumáče hmly, ale v samotnom Papradne sa cez biely závoj prehrýzalo slnko. Pri obecnom úrade sa na malom trhu rozložili predajcovia a pomedzi stánky sa motalo niekoľko záujemcov o vystavený sortiment. Pokojná, takmer uspávajúca ranná atmosféra bežného dňa.

Na obecnom úrade bolo rušno, chvíľu sme museli čakať na starostu Romana Španihela, kým vybaví najpotrebnejšie veci týkajúce sa života v obci. Nezdržujeme, rezko položíme prvú otázku, ako vníma súťaž. „Prihlásili sme sa do tejto súťaže a dostali sme tematické zameranie, ktoré bolo treba pripraviť. Potom už prišla na rad práca poroty, od ktorej záviseli naše výsledky. Komisia hodnotila celkové fungovanie obce, hospodárenie, vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania či využívanie prírodných zdrojov. Okrem toho sa zamerala na starostlivosť o hmotné a nehmotné dedičstvo, využívanie možností cestovného ruchu, ale aj na ochranu životného prostredia a krajiny. Obec Papradno presvedčila členov komisie najmä tým, aký význam prikladá zachovaniu prírodného dedičstva a dedičstva predkov,“ začal rozprávať starosta. Podľa jeho slov sa snažia skombinovať moderné

prvky so starými domčekmi, starajú sa aj o krásnu prírodu v chotári obce a nadovšetko si vážia svojich obyvateľov. „Vďaka Hanke Beníkovej je tu rozbehnuté salašníctvo rozvíjajúce agroturistiku. Aj vďaka práci podnikateľov v obci sa tunajší život stáva lepším. S komisiou sme navštívili najmä reštauračné zariadenia, a hoci v rámci Slovenska nepatríme medzi veľké obce, máme ich tu tri. V obci sú v letnej sezóne aj tri prevádzky predávajúce zmrzlinu, na ktorú chodia návštevníci zo Štiavnickej a Marikovskej doliny.

prijateľné ceny.“ Pracovné príležitosti v obci zastrešuje najmä sektor agroturistiky, viaceré rodinné podniky, škola, samospráva, veľa toho nie je, iba v rámci možností. Pracovať sa dá v Považskej Bystrici, ktorá je vzdialená 15 minút autom, funguje aj autobusová doprava.

Roman Španihel spokojne dodáva, že sa v obci dobre žije. Vidí to aj na príchode mladých ľudí, ktorí sa začínajú sťahovať do dediny. V minulosti rodičia odchádzali do Považskej Bystrice za prácou v továrňach

ny. Infraštruktúra je tu nastavená tak, že ľudia nepotrebujú za všetkým chodiť do okresného mesta a takmer všetko sa dá zabezpečiť u nás v Papradne. Turisti sa tu dokážu stravovať za

a deti sa teraz vracajú späť. Prípadne starší nechajú deťom svoje byty v meste a sťahujú sa do rodnej obce. Rozmáha sa rekonštrukcia starých domov a je aj veľký záujem o po-

zemky. Krásna príroda v najväčšom chotári v okrese (takmer 6000 ha) ponúka možnosti na rôzne aktivity, napr. hubárčenie, turistiku, agroturistiku či cyklistiku. V zime lákajú najmä lyžiarske vleky na Podjavorníku, vlek na severnom svahu je zasnežený až do apríla. Krásne trasy pre bežkárov sú z doliny až na hrebeň Javorníkov, prípadne do susedných obcí Mariková a Štiavnik. Pripravujú sa cyklotrasy do Považskej Bystrice a ďalšia do Púchova cez Marikovskú dolinu. Pri ich príprave robia najväčšie problémy nevysporiadané parcely.

Dobrovoľné zložky v Papradne pracujú spoľahlivo, obec ich podporuje, ale dokážu získať aj vlastné zdroje cestou brigád. „Máme tu Jednotu dôchodcov, Zväz invalidov, poľovníkov, turistov, na hasičov sa môžem vždy spoľahnúť. Zasahujú v krízových situáciách v okrese a sú napojení na integrovaný záchranný systém. Dôchodcovia sa aktivi-

zujú pri údržbe cintorínov a počas upratovania obce, sme hrdí aj na folklórnu skupinu Podžiaran,“ vymenoval starosta. Jedným dychom však dodal, že majú problém týkajúci sa celého Slovenska, ktorý čaká na riešenie. V obci je domov dôchodcov, ktorý patril pod VÚC, ale náklady naň boli vysoké a župa ich musela doplácať, preto sa ho vzdala. Teraz ho riadi miestna samospráva a borí sa s problémami, aby to finančne utiahla. Dôchodky klientov nepokryjú náklady, navyše treba investovať do rekonštrukcie budovy.

Papradno je známe aj špecifickým nárečím. „V susedných obciach sa nedzeká, nehovorí sa tak mäkko ako u nás, nárečie sem patrí a sme tým výnimoční,“ vysvetlil Španihel. Vyzdvihol prácu členov miestnej folklórnej skupiny, ktorá zachováva jazyk, piesne, výšivky, duchovné i hmotné prvky ľudovej

kultúry. Napríklad zozbierali a vo vlastnej réžii vydali knižku o domácich jedlách. Tie sú charakteristické tým, že varili z vlastných surovín. Základom všetkých jedál sú zemiaky, často sa používala kapusta. Kedysi sa varievali najmä bezmäsité jedlá, mäso sa konzumovalo iba počas veľkých sviatkov. Aj ich názvy sú originálne – krúpna baba, spol'nica, dokopy a iné.

Štvrtý najväčší organ na Slovensku sa nachádza v kultúrnej pamiatke – Kostole sv. Ondreja. Bol zrekonštruovaný za pomoci viacerých finančných príspevkov a dotáciu poskytla aj obec Papradno.

Moderná doba si žiada zmenený pohľad na svet, turisti potrebujú väčší komfort a majú vyššie nároky, preto na Kolibe vybudovali cyklonabíjačku pre tri elektrické bicykle a obec podala projekt na zhotovenie nabíjačky elektromobilov.

Plánuje sa aj výstavba bytovky s tým, že byty predajú obyvateľom do osobného vlastníctva.

Čo teda priniesla súťaž obci? „Je to zadosťučinenie, že aj menšia obec dokáže zamiešať karty. Obec sme pozitívne zmedializovali a ja som hrdý Papradňan, preto verím, že aj toto pomôže, aby tu naše deti zostali. Okrem morálnej stránky máme dostať malotraktor s príslušenstvom, ktorý sa v obci určite využije. Súčasťou odmienu je aj finančná hotovosť, ale tú prakticky minieme v európskej súťaži o Dedinu roka, do ktorej sme sa prihlásili. Veľa vecí si tam budeme musieť financovať z vlastných zdrojov,“ zhrnul Roman Španihel.

Vybrali sme sa teda „ochutnať“ atmosféru Dediny roka. Zaujala nás zahalená postava a betónové podstavce, ktoré polieval sympatický muž. „Bude to socha v životnej veľkosti,“ prezradil nám Pavol Hikaník. Vo voľnom čase vyrába veľké betónové sochy. Panna

Mária v životnej veľkosti stojí v Košiciach, sv. Dominik Savio pri Nových Zámkoch a ďalšia Božia matka je v chotári. Bezprostredný muž sa nám ponúkol, že nás k nej odvezie terénnym autom. Cestou nám predstavil svoju tvorbu. Začal v mladosti, keď ho zaujali samorasty, ktoré dotváral. Postupne začal vyrezávať drevené sochy. „Drevorezbi ma omrzeli, a tak som to skúsil z betónom. Ešte väčšie z betónu a hlavne som sa zamerával na poľovnícku a ribársku tematiku, to bolo zas s dreva. Ale sa mi žiadalo niečo iné, tak som začal robiť fujari, najskvor bes zdoberňa, potom z drevorezbami na tej fujare. Teras pokračujem v betónovej soche a je to na dlkšje,“ nehanbil sa za papradňanské nárečie Pavol Hikaník. Doviezol nás na Dolný Križovec, kde na strom liezli tri drevené medvede, zaujal nás samorast mačky a kúsok ďalej vo svahu bicykloval zajačik s vodným náhonom. Za potokom sa vynímala socha Panny Márie v životnej veľkosti, ku ktorej chodia nielen Papradňania, ale aj mnohí turisti. Amatérsky výtvarník nerobí na objednávky, lebo mu to nedovoľuje čas. Treba urobiť to i ono, prichystať drevo na

zimou, pomôcť synovi na stavbe. Umeniu sa venuje iba vo voľnom čase a toho nemá veľa. Pri našej prechádzke po obci nás zaujal muž prútikom usmerňujúci biele kačice k potoku. Napriek ťažkému životnému údelu nedá na Papradno dopustiť. Ukázal nám, kde bola pila, kde mlyn, niečo prehodil o svojom živote. Pochválil sa kvočkou s kuriatkami, krásnym kohútom, huňatými králikmi. Na

otázku, ako vníma umiestnenie obce v súťaži, stručne odvetil: „Som spokojný, zme na to náležite hrdí. Záleží na ľuďoch,“ zdupľoval Vilo Klabník.

Táto myšlienka rezonovala v myslí cestou domov: Záleží na ľuďoch.

Leo Kužela, Radovan Stoklasa

Pozn.: Nárečové texty sú zapísané jednoduchou fonetickou transkripciou.

Päť obcí s cenami

Titul Dedina roka 2019 získala obec Papradno. Automaticky sa tak stáva zástupcom Slovenska v 16. ročníku súťaže o Európsku cenu obnovy dediny.

Trenčiansky kraj v súťaži reprezentovalo až päť obcí, pričom každá z nich si vyslúžila ocenenie poroty. Obec Lúky z okresu Púchov získala cenu Dedina ako hospodár, Bolešov (okres Ilava) sa stal víťazom kategórie Dedina ako pospolitosť. Mimoriadne ocenenia putovali do Pobeďima (okres Nové Mesto nad Váhom) a Dohnian (okres Púchov). (jab)

Ak na sociálnych sieťach sledujete slovenských cestovateľských blogerov, isto vám neušli ich tipy na výlet či dovolenku v našom kraji.

Cestovateľskí nadšenci Anna Tásler Onderková, František Fefe Kekely, Milan Bardún a Pavol Urbánek navštívili Trenčiansky kraj, aby počas dvoch dní zažili adrenalin, pokochali sa výhľadom, vychutnali si krásy a bohatú históriu hradov. A zároveň sa utvrdili v tom, že všade vo svete je dobre, ale doma je predsa len najlepšie. Hoci sa orientujú najmä na zahraničie, ktoré brázdia niekoľkokrát do roka, spája ich jedna dôležitá vec – láska k rodnej zemi.

Press trip blogerov s cestovateľským zameraním zorganizovala počas 5. a 6. septembra 2019 krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región. Blogeri počas dvoch dní spoznávali miestne atrakcie a zaznamenávali zážitky, ktoré dokážu prilákať aj ďalších potenciálnych návštevníkov. Štyria slovenskí blogeri tak zažili nezabudnuteľné dni plné aktivít, smiechu a všadeprítomnej histórie. Blogeri svoj „trip“ odštartovali (pre mnohých z nás) adrenalinovým zážitkom – previezli sa na

Blogeri mapovali náš región

motorovom lietadle nad hornou Nitrou. Aeroklub Prievidza im dokonca odprezentoval aj proces výroby lietadiel. Z nebeských výšok sa preniesli na miesto len o niečo nižšie – vyhladkovú vežu Čajka v oblakoch. Pohľad na Bojnice, Prievidzu, Nováky a blízke okolie ich očaril a vytvoril nezabudnu-

teľnú kulisu pre jedinečné fotomomenty. Ich cestovateľské kroky pokračovali k rozprávkovému Bojnickému zámku. Nasledoval

presun do Trenčína a ubytovanie v hoteli Elizabeth, ktorého dominantou je rímsky nápis na trenčianskej hradnej skale viditeľný priamo z hotela.

Byť v Trenčíne a nenavštíviť Trenčiansky hrad, to by sa cestovateľom nerátalo. Po prehliadke sídla Matúša Čáka nasledovala návšteva

chádzajú spraviť svadobné fotky plné romantiky, ktorá z haluzického kostolíka priam sála. Kroky blogerov viedli aj k Čachtickej jaskyni, ktorá je prístupná len so sprievodcom. Niektorí z nich práve tento bod programu označili za jeden z najzaujímavejších. Posledným miestom aktívneho press tripu bol Čachtický hrad známy vďaka Alžbete Báthoryovej.

Dva dni poznávacieho výletu sa niesli v znamení skvelej nálady, smiechu a nadviazania nových kontaktov medzi blogermi. Tí nešetřili slovami chvály, ktoré prezentovali aj na sociálnych sieťach.

„Sme veľmi radi, že press trip, ktorý bol zameraný na mladých ľudí s cestovateľskou vášňou, oslovil aj svetoznalých blogerov. Tí si dva dni v Trenčianskom kraji úprimne užili a bolo vidieť, že aj pre nich majú naše pamiatky veľký význam. Sme radi, že môžeme aj touto cestou osloviť ich cieľovú skupinu, teda mladých ľudí, ktorých baví poznávanie krajín a rôznych kultúr. Veríme, že aj ich fanúšikovia budú chcieť zamieriť do nášho regiónu a spoznať pamiatky na vlastnej koži,“ dodala výkonná riaditeľka KOCR Trenčín región Eva Frývaldská. (mit)

románskeho kostolíka v Haluziciach. Ten si mnohí snúbenci vyberajú za miesto, kde si povedia svoje áno. Alebo si tam aspoň pri-

Bunkre na Jankovom vršku osídlili nadšenci a návštevníkom osláv SNP predviedli ukážky bojov. Partizánov prenasledujú nemeckí vojaci, nešťastia sa ani vypaľovať skrýše. Dnes sa tu však strieľa slepými nábojmi, dymovnice dotvárajú napätú atmosféru.

Títo vojaci a partizáni nie sú ani hladní, ani smädní. V bunkroch sa len prezliekli, nespia ani tam, ani v zime pod holým nebom. Chcú priblížiť to, čo sa pred sedemdesiatimi piatimi rokmi u nás dialo. Tieto ukážky nie sú výmyslom scenáristu, podobné boje sa naozaj odohrali v priľahlých dedinách a okolitých lesoch. A kým stovky ľudí sledujú vojakov – hercov, o pár metrov ďalej pod pomníkom sedí a čaká na slávnostný ceremoniál upravená dáma, síce s podľomeným zdravím, ale s množstvom spomienok. Mária Mištinová.

Boje, ktoré mladí sledujú ako divadelné predstavenie, si ona aj s rodinou prežila na vlastnej koži. Keď sa Jankovým vrškom rozoznie vojenská hudba a k pamätníku prichádza Pluk nesmrteľných, jej tvár zalejú slzy. Na hrudi prichádzajúcich ľudí sú totiž fotky tých, ktorí deväťmesačný boj s fašizmom prehrali. Pamätníkov SNP je po Slovensku množstvo, no samotných ľudí, ktorí ho zažili, je z roka na rok menej. Slovenské národné povstanie však nebolo len o vojakoch, partizánoch, profesionálnej armáde. Bolo aj o deťoch, ktoré predčasne dospeli. Máriu na oslavách sprevádza jej dcéra. Spolu so súrodencami presvedča mamu, aby za povstaním konečne urobila hrubú čiaru.

Písal sa 22. november 1944 a Mária oslavovala 13. narodeniny. Ak by ste sa jej vtedy opýtali, čo si najviac praje, asi by odpovedala: „Svetový mier!“ Dnes túto formulku považujeme za klišé alebo ďalší extrém – spájame ju s odpoveďami dievčat na súťažiach krásy. Avšak pred 75 rokmi bola túžba po mieri skutočná a dotýkala sa aj našich blízkych. Možno vás osobne, vašich rodičov či starých rodičov. Druhá svetová vojna je dnes pre mnohých mladých len povinnou jazdou na hodinách de-

Hrubá čiara

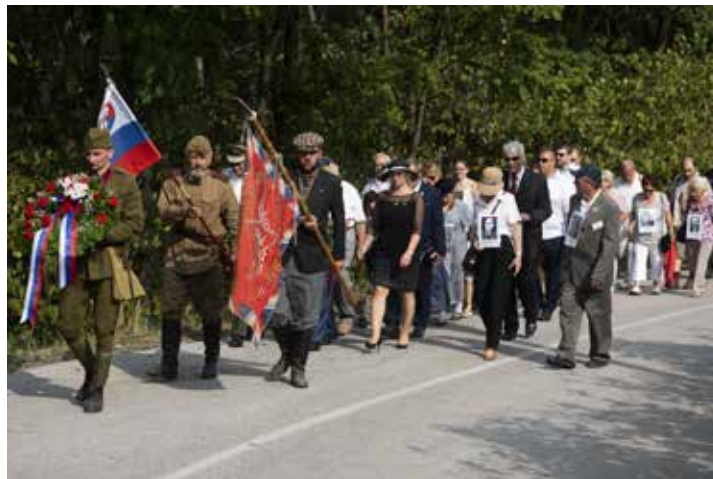
Spomienky Márie Mištinovej, priamej účastníčky bojov SNP, a jej návrat na Jankov vršok

jepisu. Naučia sa zopár dátumov, mien a miest, napíšu písomku a „pamäťové šuplíky“ zaplnia nové dátumy, nové mená a mestá. Že túto vojnu na vlastnej koži pocítili aj ich oveľa skôr narodení príbuzní, si možno ani nevedia predsta-

vať z Bánoviec nad Bebravou. Spomínaná oslava 13. narodenín oslavou nebola. Veď kto by oslavoval v novembrovej zime uprostred lesa? Žiadny ohňostroj sa nekonal. To len zvuky guliek mu boli veľmi podobné. Len tri mesiace

život plný strachu. V predvečer 29. augusta sa pobalili s tým, že odchádzajú na týždeň z domu. Mária s rodičmi a so súrodencami putovali lesom, od stromu k stromu, od dediny k dedine, od domu k domu. Celých deväť mesiacov. Dievča odtrhnuté od detských hier na ulici, od milovaného klavíra sa zrazu stalo členkou miestnej partizánskej jednotky. Plazilo sa dedinami, aby sprostredkovalo odkazy. Na rodinu Nemci vyhlásili peňažnú odmenu.

„Sľubovali za nás 50-tisíc slovenských korún. Za živých či mŕtvych. Oznámenie viselo aj na námestí Uhrovského Podhradia, kde sme sa v tom čase skrývali,“ spomína Mária Mištinová. Ak im ktokoľvek pomohol, nebolaj venoval jedlo či vodu, sám riskoval život. V dňoch okolo Máriiných narodenín sa už začala pravá zima, poletoval sneh a dolinou sa šírili správy o pripravovanom útoku. „Nemecké komando sa pripravo-

viť. V knihách a vo filmoch to vyzerať tak hrôzostrašne, že to predsa nemohlo byť naozaj... Ale bolo. Svoje o tom vie aj Mária Mištinová

pred jej narodeninami sa totiž začalo Slovenské národné povstanie. Máriina rodina sa doň aktívne zapojila a to pre ňu znamenalo ťažký

valo na zlikvidovanie brigády Jána Žižku. Už sme len počuli výkriky: Nemci idú! Nemci idú! Nastala panika. Z domčekov pod horou sa s batôžkami na chrbtoch vyrútili stovky ľudí aj s malými deťmi. Od Bánoviec nad Bebravou sa ozývala strelba, po ceste šla kolóna pancierových vojenských áut. Učupení v kríkoch sme sledovali pohyb Nemcov. S otcom, mamou, starším bratom a aj s malým trojročným bračekom sme sa chystali na boj o život," opisuje Mária.

A to sa len pár dní predtým zotavovala z horúčok. Vysoké teploty jej spôsobili stratu vedomia, vďaka čomu sa v snoch dostala za svojimi kamarátkami, za knihami... „Narodeniny som prečkala potichučky v bunkri. Keďže napadol prvý sneh, nemohli sme z neho vychádzať, aby nás neprezradili stopy. A aby nás neprezradil najmladší Mirko, cumlík sme mu namáčali do trochy cukru, aby sme ho utíšili. V bunkri bola zima, po hrubej gume stekala voda, v kachliach sme nemohli zakúriť. Aj tie by nás mohli prezradiť – dymom či iskrami," pokračuje Mária, ktorej rodina prišla v deň jej narodenín o mnoho známych. Keď sa o niekoľko dní sneh roztopil, čerstvo 13-ročné dievča dostalo dospelácku úlohu. Odovzdať lístky s odkazom pre veliteľa brigády.

Vojna úplne rozmetala aj sviatočnú atmosféru Vianoc. Mária bola v týchto dňoch chorá, infekcia posiala jej telo a nevyhnutne potrebovala lekársku pomoc. Preto opustili chladnú zemľanku a vydali sa na cestu cez Jankov vŕšok. „Na stromoch a krikoch mávali ako zástavky utrpenia zvyšky po uniformách. Tam roztrhané nohavice, inde zdrapy krvavej košeľe. Neskôr som sa dozvedela, že to boli vypálené bunkre s ranenými partizánmi. Nemci objavené bunkre poliali benzínom a zaživa upálili trpiacich partizánov. Také bolo moje prvé stretnutie s nádherným vrcholom, kde dnes stojí pamätník

pre deti. Bolo to pred 75 rokmi, ona sama bola na pomedzí detstva

z bojov Partizánskej brigády Jána Žižku v Strážovských vrchoch," opisuje Mária pohľad nevhodný

a dospelosti. Stala sa svedkom zverskej udalosti, na ktorú sa nedá zabudnúť. Za ktorou sa nedá spraviť

viť hrubá čiara.

Mária Mištinová počas osláv SNP na Jankovom vŕšku plače. Už vieme prečo. Cez slzy sa pozerá na pamätník. Je to stavba, ktorej iniciátorom bol staviteľ, jej otec Cyril Dřínek. „Splnil tak sľub, ktorý dal nad hrobmi obetiam na večnú pamiatku spolubojovníkov.“ Toto je len úryvok z deväťmesačného príbehu vtedy 13-ročnej Márie. Mnohí jej priatelia a rodinní známi sa slobody nedožili. Ďalší majú iné príbehy, iné spomienky. No všetky spája krutosť vojny a nádej, že ďalšie generácie podobné zverstvá nezažijú.

(gab)

Ocenenia za pomoc druhým

Eudí, ktorí svoj život obetovali pomoci iným, sa v tomto roku vôbec po prvýkrát rozhodol oceniť aj Trenčiansky samosprávny kraj. V kategórii Sociálny pracovník Trenčianskeho kraja 2019 si plaketu ako poďakovanie za svoju prácu prevzali Veronika Cagaňová, Monika Frolová, Zuzana Bazalová a Marie Macejková, v kategórii Odborný zamestnanec v sociálnych službách Trenčianskeho kraja 2019 boli ocenení Rastislav Sokol, Anna Kušnírová, Gabriela Hrnčiariková, Marta Vlčková a Anna Kováčová. Cena a titul Manažér v sociálnych službách Trenčianskeho kraja 2019 putovala do rúk Tibora Gavendu.

Defibrilátory do obcí

V minulom roku sa Trenčianska župa stala priekopníkom v rozširovaní vybavenia dobrovoľných hasičských zborov na svojom území. V každom okrese Trenčianskeho kraja sa majiteľom nového defibrilátora stal vybraný zbor. V tomto roku k nim pribudla ďalšia desiatka.

Rastie záujem aj cudzincov

Návštevnosť Trenčianskeho kraja v prvom polroku 2019 opäť vzrástla. Teší sa tak veľkému záujmu domácich i zahraničných turistov. Svedčia o tom najnovšie štatistiky, ktoré uvádzajú, že v tomto čase navštívilo Trenčiansky kraj takmer 192-tisíc návštevníkov, čo je o 18-tisíc viac ako v prvom polroku 2018. Krásy kraja prilákali viac ako 52-tisíc cudzincov, čo je nárast o približne 500 návštevníkov oproti rovnakému obdobiu minulého roka. Ku každoročnému nárastu návštevnosti v kraji prispieva svojimi aktivitami aj krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región. „Najviac času strávia turisti v obľúbených kúpeľných mestách. Návštevníkov lákajú aj hrady a zručaniny, ktoré najmä v letnej sezóne ožívajú zaujímavými podujatiami pre rodiny s deťmi. Tešíme sa, že vďaka aktivitám správcov hradov rapídne narastá návštevnosť týchto národných kultúrnych pamiatok,“ uviedla výkonná riaditeľka KOCR Trenčín región Eva Frývaldská.

(plm, jab, bol)

Deň otvorených dverí spojený s oslavou

Ako župa funguje, aké sú jej kompetencie, ale aj kto tu pracuje – to všetko a omnoho viac spoznali stovky ľudí počas Dňa otvorených dverí TSK. Výnimočný októbrový deň sa tentoraz niesol v duchu legiend, tradícií a folklóru, v programe vystúpili zaujímaví hostia a nechýbali ani súťaže.

V poradí už šiesty ročník DOD odštartovalo vystúpenie folklórnej skupiny Podžiaran z Papradna a svetlo sveta uzrela aj nová publikácia s názvom Kultúrne dedičstvo Trenčianskeho kraja. Tých najmenších potešil vystúpením obľúbený mím Vlado Kulíšek. Zaspievať prišla aj pesničkárka z Považskej Bystrice Mirka

Miškechová a pozvanie TSK prijali aj známi herci Zuzana Vačková a Juraj Bača. So župou ich spája spolupráca s OZ Parasport24, a tak nechýbal ani prednáškový blok „Ako vnímať handicap“.

Keďže v tomto roku oslavuje storočnicu až päť župných stredných škôl, nechýbala ani narodeninová oslava. Návštevníci sa však pýtali aj na rôzne projekty Trenčianskej župy, privítali hokejové legendy, spoločne zaspomínali na rodákov z nášho kraja a keďže TSK je „zelenou župou“, nechýbala ani vysoko aktuálna téma globálneho otepľovania. Na pôde župy sa v tento deň nachádzal aj najväčší poklad reprezentujúci tradície v kraji – myjavská paličkovaná čipka. No a keď sme spomínali súťaže, tak jednou z cien bola aj elektrická kolobežka. Jej hrdou novou majiteľkou sa stala Veronika z Centra sociálnych služieb SLOVEN Slavnica.

(kul)

Malá vláda o cestách aj hokeji

Cestná infraštruktúra v kraji a problémy, ktoré trápia samotné mestá a obce.

Pracovné stretnutie predsedu vlády SR a vybraných ministrov prinieslo výsledky, ktoré pomôžu obyvateľom celého kraja. „Panelová cesta I/9 bude rekonštruovaná v objeme niekoľko desiatok miliónov eur. Mesto Trenčín má záujem o nevyužívaný starý železničný most, z ktorého sa chystá urobiť zelený promenádny most. Hovorili sme aj o prehodnotení normatívu na stravovanie žiakov na športových školách či zariadení a vybavení ambulancie športového lekárstva v priestoroch strednej športovej školy, ktoré by patrilo pod Fakultnú nemocnicu Trenčín,“ prezradil Peter Pellegrini. „Pán predseda vlády dal úlohu, aby sa pripravilo rýchle, jednoduché a finančne nenáročné riešenie problematickej križovatky v Trenčianskej Teplej smerom na Trenčianske Teplice. Témou boli aj problémy týkajúce sa ciest 1. triedy či mosty v havarijnom stave. Ako kraj máme tiež záujem uchádzať sa o výzvu, ktorú vyhlásilo ministerstvo životného prostredia na výmenu starých

pečí a kotlov na tuhé palivo za nové plynové kotly,“ uviedol trenčiansky župan Jaroslav Baška.

Hokejová akadémia je pilotným projektom TSK a Slovenského zväzu ľadového hokeja. Do prípravných prác doteraz župa investovala približne 4 milióny eur, projekt finančne podporila aj vláda SR, a to sumou 3 milióny eur. „Mala by to byť liaheň mladých talentov, ktoré

aj na život mimo hokeja. Takých, ktorí budú tvoriť hodnoty pre túto spoločnosť,“ doplnil predseda TSK s tým, že miesto, v ktorom akadémia vznikne, je unikátnym v rámci celého Slovenska. V stredoškolskom kampuse v Zámostí sídli štyri župné stredné školy, piata je v blízkosti. Okrem školského internátu je v ňom vytvorené aj výborné športové zázemie. „Je to historický

budú reprezentovať našu krajinu v budúcnosti. Na druhej strane sa veľmi teším, že sa bude klásť veľký dôraz aj na vzdelanie týchto športovcov,“ povedal Peter Pellegrini. „Počas štvorročného štúdia chceme pripraviť kvalitných hokejistov

deň aj pre hokej. Trenčín je tým správnym miestom, pretože má bohatú hokejovú tradíciu a verím, že bude dobrým príkladom aj pre ďalšie krajské mestá,“ neskrýval nadšenie aj nový prezident SZLH Miroslav Šatan.

(kul)

Kam v našom kraji?

november – december 2019

Termín: november 2019

Názov: Intervencie do času
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: november 2019

Názov: Snow Film Fest
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: november, december 2019

Názov: Zámokský okruh (prehliadka)
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: november, december 2019

Názov: Galerijný okruh (prehliadka)
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: november, december 2019

Názov: Carovný príbeh pána Bartolomeja (Škola v múzeu)
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: november, december 2019

Názov: Hra na minulosť (Škola v múzeu)
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: november, december 2019

Názov: Klubová výstava fotografií
Miesto konania: kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Termín: 1. – 2. november 2019 o 18.00 h

Názov: Bojnický svetlonos na zámku
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: 1. – 3. november 2019

Názov: Sviatok Svetlonosa
Miesto konania: Čachtický hrad
Web: www.cachtickyhrad.eu

Termín: 2. november 2019 o 16.00 h

Názov: Prechádzky mestom so sprievodcom: Poslední majiteľa Trenčianskeho hradu
Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum Trenčín
Web: www.visit.trencin.sk

Termín: 2. november 2019

Názov: Koncert raperky Simy
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Názov: Nebo, peklo, krampus..

Miesto konania: Trenčiansky hrad

Web: www.muzeumtn.sk

Názov: Večer spoločenských hier
Miesto konania: Ži:va, Bánovce nad Bebravou
Web: Facebook @zivabanovce

Termín: 3. november 2019

Názov: Drôtkovanie
Miesto konania: KOCKA Familiar club house, Trenčianske Teplice
Web: www.kupele-teplice.sk

Termín: 4. november 2019 o 18.30 h

Názov: Zenba
Miesto konania: KH PAX, Trenčianske Teplice
Web: www.teplice.sk

Termín: 4. – 10. november 2019

Názov: Týždeň vedy a techniky – Veda nás baví
Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom; školy v regióne
Web: www.hvezdaren.sk

Termín: 5. november 2019

Názov: Z Indie až domov s Trabantom po boku s Marekom
Miesto konania: Dom kultúry, Dubnica nad Váhom
Web: www.kultura.dubnica.eu

Termín: 6. november 2019 o 19.00 h

Názov: Diskusia - Galérie včera a dnes?
Miesto konania: Galéria M.A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 6. november 2019

Názov: Svetlušky – oblastná súťaž v tvorivosti pre žiakov špeciálnych škôl
Miesto konania: kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Názov: Krajina nádeje – výtvarná súťaž pre žiakov špeciálnych škôl
Miesto konania: kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Miesto konania: kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Termín: 6. – 29. november 2019

Názov: Petra Cepková
Miesto konania: Galéria Regionart pri RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 7. november 2019

Názov: Jeseň je dar
Miesto konania: Dom kultúry Veľké Uherce
Web: www.rkcpd.sk

Názov: Mladý moderátor

Miesto konania: Považské osvetové stredisko, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Názov: Dychová hudba Trenčianska dvanásťka

8. november

Divadelný piatok

Už po tretí raz pripravujú Masky z Ilavy v spolupráci s oddelením kultúry a knižnicou špeciálny večer, venovaný divadlu. Program otvorí o 17:00 klasické bábkové predstavenie Janko Hraško, ktoré je určené pre najmenšie deti. O hodinu neskôr budú už priestory ilavského kultúrneho domu patriť domácim ochotníkom. Divadelný súbor Masky z Ilavy predvedú satirickú komédiu Bondovci, ktorú premiérovou verejnou predstavili na jar tohto roka. „Na záver odohrá bláznivú komédiu s názvom Prekvapenie regionálny oceňovaný súbor Hugo,“ doplnila Oľga Tomášová z knižnice a mestského múzea. V prestávkach medzi predstaveniami si budú môcť návštevníci vypočuť folklórny súbor Strážov a posedieť si vo vestibule kultúrneho domu pri čaji a časopisoch. Chýbať nebudú ani domáce koláče, handmade výrobky či víno od slovenských vinárov.

zdroj: ilava.sk

Miesto konania: Spoločenská sála hotela PAX, Trenčianske Teplice
Web: www.kupele-teplice.sk

Termín: 7. november – 11. december 2019

Názov: Méta 2019
Miesto konania: Výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja – Trenčín
Web: www.tnos.sk

Termín: 9. november 2019

Názov: Hradná zabijačka
Miesto konania: hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Názov: Amerikáni
Miesto konania: Kultúrny dom, Púchov
Web: www.kultura.puchov.sk
Anotácia: Autorský program FS Považan.

Názov: Muzikanti a hostia
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Názov: Hudobno-spevné a tanečné tradície – Deti deťom
Miesto konania: Kultúrne centrum STRED Dlhé Hony Trenčín
Web: www.tnos.sk

Názov: Folklorne hodnoty na Strednom Považí
Miesto konania: Považské osvetové stredisko, Centrum voľného času, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Názov: Už štvrtstoročie doma
Miesto konania: Národný dom Štefánikov, Brezová pod Bradlom
Web: www.brezova.sk

Názov: Celstial Help Fest
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 10. november 2019 o 16.00 h

7. – 9. november

HoryZonty

Trenčianske kino Hviezda a Klub Lúč budú opäť hostiť festival dobrodružných filmov HoryZonty. Počas troch festivalových dní si prostredníctvom prezentácií a filmov prídu na svoje turisti, horolezci, cestovatelia aj bežecká komunita. Ekologické témy zastreší sekcia trvalo udržateľné HoryZonty, chýbať nebudú ani výstavy, workshopy, súťaže a bohaté sprievodné podujatia v centre mesta a v Zátokke pokoja. Predstavia sa aj zaujímaví hostia – napríklad český biker Jan Kopka. Absolvoval väčšinu extrémnych bikových pretekov na všetkých obývaných kontinentoch a v roku 2007 vyhral najťažšie preteky sveta – Iditarod Trail Invitational na Aljaške. „Práve tento hosť nám potvrdením svojej účasti spravil veľkú radosť. Návštevníkom festivalu sa ho snažíme predstaviť už niekoľko rokov, jeho aktivity mu však doteraz nedovolili prísť,“ uviedla riaditeľka festivalu Mária Dutková. Tohtoročnou novinkou bude mobilná aplikácia, ktorá divákovi umožní sledovať zmeny v programe či položiť hosťom otázku.

foto: Jana Mensatorova

Názov: Spoznaj Bazovského
Miesto konania: Galéria M.A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 11. november 2019 o 16.00 h

Názov: Martin na bielom koni
Miesto konania: Pešia zóna, Púchov
Web: www.kultura.puchov.sk

Termín: 11. november – 6. december 2019

Názov: Príroda, životné prostredie a deti
Miesto konania: ZUŠ K. Pádiveho, Trenčín
Web: www.tnos.sk

Termín: 13. november 2019

Názov: Smejko a Tanculienka: Všetko najlepšie!
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.povazska-bystrica.sk

Termín: 13. november 2019

Názov: Halina Pawłowska – Banánová veľryba
Miesto konania: Dom kultúry, Dubnica nad Váhom
Web: www.kultura.dubnica.eu

Názov: Predstavím ťa oteckovi
Miesto konania: Dom kultúry, Ilava
Web: www.ilava.sk

Termín: 14. november 2019

Názov: Fyzika okolo nás
Miesto konania: Ži:va, Bánovce nad Bebravou
Web: Facebook @zivabanovce

Názov: Sedem bez záruky
Miesto konania: Veľká sála - Dom kultúry Javorina, Stará Turá
Web: www.dkjavorina.sk

Termín: 15. november 2019 - prednáška

Názov: Hviezdy symfónie – prednáška „Klenoty chilské oblohy“ + výstava od 15. do 30. novembra 2019
Miesto konania: Gymnázium Partizánske, Hvezdáreň Partizánske a Galéria MUA Partizánske
Web: www.hvezdaren.sk

Názov: Twentyfive Oldies Party s Julom Viršikom
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 16. november 2019 od 11.00 do 15.00 h

Názov: Akú cenu majú obrazy, ktoré máte doma?
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

29. november Živá knižnica s Dadom Nagyom

Mestská knižnica L. Štúra v Bánovciach nad Bebravou pripravuje sériu podujatí, ktoré prinášajú rozhovory s inšpiratívnymi hosťami nielen o knihách. Už 29. novembra sa môže verejnosť tešiť na debatu so známym spisovateľom, moderátorom, propagátorom literatúry a glosátorom Dadom

Nagyom. „Dozvieme sa čo - to o jeho živote „medzi knihami“, o jeho práci a snáh prezradiť aj niečo zo súkromia,“ priblížila za organizátorov Zuzana Janáčová. Dopusiaľ hostila bánovská knižnica v rámci projektu Živá knižnica Johnnyho Peťka, Silvestra Lavrika, Gabrielu Futovú či Katarínu Nádaskú. V novembri privíta okrem Dada Nagyja aj Erika Baláza. Pozvaní hostia najskôr diskutujú v dopoludňajších hodinách so žiakmi a študentmi v priestoroch mestskej knižnice. Popoludní sa debata presúva do kultúrneho centra ŽI:VA na Námestí L. Štúra. Podujatie je voľne prístupné pre širokú verejnosť

zdôj: bánovce.sk

Názov: Noc divadiel
Miesto konania: Kino Hviezda, Trenčín
Web: www.visit.trencin.sk

Názov: Koncert: Bad Karma Boy
Miesto konania: Ži:va, Bánovce nad Bebravou
Web: Facebook @zivabanovce

Termín: 16. november 2019
Názov: O myjavský erb 2019
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 17. – 18. november 2019

Názov: Spomienka na november
Miesto konania: Námestie sv. Anny a Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visit.trencin.sk

Termín: 18. november 2019

Názov: Darovanie krvi
Miesto konania: Dom kultúry Javorina, Stará Turá
Web: www.dkjavorina.sk

Termín: 19. – 28. november 2019

Názov: Ludový odev Myjavskej pahorkatiny – tematická výstava
Miesto konania: Kultúrny dom S. Dudíka v Myjave, výstavná sieň
Web: www.ctkmyjava.sk

Termín: 21. november 2019

Názov: Štvrtok? Jedine koncert! Preßburger Klezmer Band
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Názov: Duo Jamaha
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msks.sk

Názov: Honza Nedvěď – 50 let na scéně
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 22. november 2019

Názov: Fragile & Címbal Brothers
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Názov: Večer filmov, ktoré vám môžu zmeniť život
Miesto konania: Ži:va, Bánovce nad Bebravou
Web: Facebook @zivabanovce

Termín: 22. – 23. november 2019

Názov: Katarínsky jarmok 2019
Miesto konania: Handlova
Web: www.handlova.sk

Termín: 23. november 2019

Názov: Hudobno-spevné a tanečné tradície – Zaspievajme si
Miesto konania: Kultúrne centrum STRED Dlhé Hony, Trenčín
Web: www.tnos.sk

Názov: Ekodiálne
Miesto konania: Dom kultúry Javorina, Stará Turá
Web: www.dkjavorina.sk

Názov: Snow Film Fest
Miesto konania: Ži:va, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 24. november 2019 o 16.00 h
Názov: Nedela s rozprávkou: Kráska a netvor
Miesto konania: Dom kultúry, Púchov
Web: www.kultura.puchov.sk

Názov: Ukončenie Bánovskej bežeckej ligy
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Názov: Hanička a Murko
Miesto konania: divadelná sála Mestského kultúrneho strediska, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msks.sk

Termín: 25. – 29. november 2019
Názov: Vianoce v Gazdovskom dvore
Miesto konania: Gazdovský dvor Turá Lúka, Myjava
Web: www.ctkmyjava.sk

Termín: 25. november 2019 o 19.00 h
Názov: Charleyho teta

10. – 14. december Vianočný jarmek a gastro dedinka

Vianočný jarmek na Námestí M. R. Štefánika bude aj tento rok dôležitou súčasťou adventného a vianočného diania v Myjave. Začne sa 10. decembra a vyvrcholí v sobotu 14. decembra tradičnou zabíjačkou a karminou. „V tomto čase tak budú mať obyvatelia a návštevníci Myjavy možnosť zažiť sviatočnú atmosféru kopaničiarskej dedinky, ktorú budú dotvárať svojimi aktivitami organizácie pôsobiace na území mesta. Na jarmoku budú mať zároveň možnosť podporiť ich činnosť kúpou výrobkov, ktoré tu budú ponúkať.“ informoval hovorca samosprávy Marek Hrin. V jarmočnom sortimente nebudú chýbať obľátky a dekorácie, ozdoby, kapry na štedrovečerný stôl či vianočné stromčeky. V utorok až piatok budú stánky s občerstvením otvorené od 11:00 do 18:00 a v sobotu od 9:00 do 15:00. „Samozrejme, k takejto akcii patrí aj sprievodný kultúrny program, ktorý bude návštevníkom Vianočného jarmoku dotvárať príjemnú sviatočnú atmosféru. Bude sa konať najmä v piatok a sobotu, ale niečo zaujímavé sa objaví aj v predošlých dňoch,“ dodal Hrin.

zdôj: myjava.sk

Miesto konania: Dom kultúry, Púchov
Web: www.kultura.puchov.sk

Termín: 26. november 2019

Názov: Obradová cestovina „Hrtánki“
Miesto konania: Kultúrny dom S. Dudíka v Myjave, malá nácviková sála
Web: www.ctkmyjava.sk

Termín: 27. november 2019

Názov: Odchody vlakov
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 28. november 2019

Názov: 100 rokov včelárstva na Slovensku
Miesto konania: Dubnický kaštieľ, Dubnica nad Váhom
Web: www.kultura.dubnica.eu

Termín: 28. a 29. november 2019

Názov: Tkanice
Miesto konania: Považské osvetové stredisko, Považská Bystrica
Web: www.pospb.sk

Termín: 29. november 2019

Názov: Piatky pre deti s Divadlom na traky
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 30. november 2019

Názov: Hudobno-spevné a tanečné tradície – Zatančujme si
Miesto konania: Kultúrne centrum STRED Dlhé Hony, Trenčín
Web: www.tnos.sk

Názov: Koncert: Graeme Mark and the Natives
Miesto konania: Ži:va, Bánovce nad Bebravou
Web: Facebook @zivabanovce

Názov: Mikulášske jazdy historickou električkou
Miesto konania: Trasa: úzkokolejová trať Trenčianska Teplá – Trenčianske Teplice a späť
Web: www.kupele-teplice.sk

Termín: 30. november, 7., 14. a 21. december 2019

Názov: Zapalovanie adventných sviečok
Miesto konania: Námestie L. Štúra, Bánovce nad Bebravou

Z POŠTY

Ste dobrí, zaujímavé čítanie, celé si to prečítam. Držím Vám palce.
s pozdravom

Viliam Marček, Omšenie

Milujem vaše noviny. veľa dlhých krásnych úspešných rokov želám. Úprimne ďakujem človeku, ktorý dostal nápad vydávať kultúrne regionálne noviny.

Henrieta Mikulášová

Chýbate nám!

Folklórny súbor ČÁKOVEC vás rád privíta vo svojich veselých radoch. Ak ste vo veku od puberty vyššie, ak máte chuť tancovať, spievať, či hrať, čakáme len na vás každý utorok o 18.hod. v kultúrnom dome v Opatovej.

Folklórne skúsenosti nie sú podmienkou, všetko pekné sa naučíme spolu.

Milan Ďurek, Považská Bystrica

Tel.0902 770 882

Už teraz sa môžete tešiť na novoročné vydanie Trenčín regiónu. Okrem zaujímavých noviniek vám prinesieme aj tipy na výlety s podtitulom- Stretíme sa vo výškach. Na dvojstrane vám onúkne prehľad vyhlídkových veží v kraji. Vyhlídkové veže sú novodobým turistickým hitom, a tak nemôžu chýbať ani na stanách nášho magazínu. Navštíviť ich môžete takmer v každom počasi a často k tejto turistike nepotrebujete kondičný tréning. Snáď si aj vďaka nám nájdete čas na príjemný rodinný výlet k výšinám.

Otestujte si vedomosti o bebravskej doline

1. František II. Rákoci videl posledné protihabsburské stavovské povstanie v Uhorsku. Kto bol na čele toho úplne prvého?

- a) Juraj I. Rákoci
- b) Imrich Tököli
- c) Štefan Bočkaj

2. Ako sa volá najvyššie prameň na Slovensku?

- a) Hradište
- b) Vrchovište
- c) Kalište

3. V katastri ktorej obce sa nachádza Rákociho dub?

- a) Timoradza
- b) Podlužany
- c) Trebichava

4. Janko Jesenský je autorom diela:

- a) Demokrati
- b) Panna zázračnica
- c) Pomocník

5. Koľko jaskýň sa nachádza na území Čiernej Lehoty?

- a) 15
- b) 23
- c) 30

Odpovede:
C, B, B, A, B

SPOLNICA OBLÚBENÝ RECEPT

Zemáky ňje celkom rozvaríme v osoľenej vodze, rozdzugáme hích švrľjakom f tej vodze, čo sa varili, necháme to na mjerném ohňi a pridávame pomály ze žita na žrnách namľetú múku. Kec takú múku ňemáme, dáme hlatkú múku, ňjecho čil dáva dzeckú krupicu.

Maľi by sme tak odoka uhádnúc tej múky dac najvác na dva razy, ľebo potom sa nám urobja v ňjěj f tej spolnici hrutky. Mješáme, poki ňemáme požadovanú hustotu kaše – tá mosí byc jemná, ňje moc hustá. Jjeme hu s kyškú ľebo ze slatkým mľjekom. Jesc hu mvožeme aj ze slivkovniču. Tú navaríme tak, že slivky necháme ve vodze rozvaric na takú hušču omáčku a ešce hu aj roššvľfame – kedz ňemáme slivék, tak mvože byc aj ľekvár – trochu to osladzíme a naľejeme do jamky f prostrjetku spolnice na taňjerku. Dobrá je aj tedy, kedze poljatá burejovú mascú. To je masc z oškvarcima, do kerěj pridáme bimánek keslého mľjeka. Kedz ostala od polodňa spolnica, tú vedzeľi zúžitkovac tachto: Na vymascený pľech pokľáďli ľižicú kvopku spolnice a vedľa ňjěj kvopku kyslěj kapusty a tak furt do radu to opakovali, poki ňezapľňili pľech ľebo poki maľi forotu. Povrchu to poljalí mascú z opraženú cibul'kú aj z škvarkima z nasol'enej geľatovej slaňiny, jaku maľi, pľech daľi do rozohrjatěj trúby a upekľi. Zapjali to kapušnicú.

Z Trenčína až do Austrálie

Táto fotka sa dostala až na výstavu do austrálskeho Melbourne. Jej autorom je Luděk Lukáč, amatérsky fotograf zo Štvrtka. Obraz fotky mal v hlave už dávno, čakal len na správny moment, objekt, svetlo. Luděkov sen o dokonalej fotografii mu splnila kozobrada lúčna, laici ju poznajú ako obrovskú pápavu. Odtrhol jeden padáčik, na-

močil ho do vody a pomaly vyťahoval. Vznikla fotografia, ktorú poslal do súťaže. Spolu s jeho fotografiou súťažilo ďalších 63-tisíc záberov od autorov z 93 krajín. Viac ako 1700 fotografií prezentovali na digipaneloch a 40 vytlačili. Jedna z vytlačených a takto priamo vystavených bola aj tá od Luděka Lukáča. Gratulujeme.

foto: Luděk Lukáč

Trenčín región, dvojmesečník, november – december 2019, číslo: 6, ročník IV., vyšlo: 29.10.2019. **Vydáva:** Trenčín región, Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR), adresa: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO:

42377897, poštová adresa: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Frývaldská, Lenka Kukučková, Veronika Matyášová. **Redakcia:** Radovan Stoklasa – šéfredaktor a kolektív autorov. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: redakcia@trenclinregion.sk, web: www.trenclinregion.sk. **Náklad:** 111 300 ks, distribúcia v Trenčianskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: www.trenclinregion.sk. Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa. **Redakčná uzávierka čísla VI/IV:** 23. október 2019, najbližšie číslo vyjde 29. decembra 2019.

Križovka

Pranostika	zbohom (z franc.)	1. časť tajničky	keď	nie (z lat.)	citovlovc trúbena	Autor križovky: Juraj Mitošinka	ťažký kov	Adolf (dom.)	plače (bás.)	citovlovc zvuku somára	rozprávko- vá bytosť v podobe vlka	Pomôcky: akant, kobza, Atala, tinea, unit	u židov siedmy, sviatočný deň	2. časť tajničky	Mária (dom.)
rastlina rastúca v trópech						periodické klesanie morskej hladiny						Slovenská mier. rada merica (zastar.)			
dekorácia						autori lokálok Viliam (dom.)									
choď			nazvoláva druh zubného zláta							hudobný nástroj mastil lojom					
biblické meno prvej ženy				Tivadar (dom.) šablá, meč (bás.)					sústava navigácie do daru (zried.)						odroda chalcedónu (miner.)
dupaním utlačilo								priletel skypriľ pluhom							
Pomôcky: scila, lute- cín, loran, han, albit	múza fúb. poézie tlačové písmo						hlodavec odrazu						citovlovc bolesti kovorytina		
drobná cibulovitá rastlina						norický kôň karhat (zastar.)						Klub slov. turistov druh mastiva			
morská bohyňa					mužské meno postupne kúp						ťažné zvieratá kame- nolom				
skratka regulačného miesta			šparchám funkcionár vysokej školy							poľovník bodka (zastar.)					
vzorec bromidu jódného				plúžil jednotka penicilínu (farm.)					odloží na nejaké miesto mútil						
legitimácia								aroma- tická látka podno, hajde							
spôsobiť tiknutie							hostinec v Turecku kožná vyrážka				značka pre gray kopaním skypriľ			3. časť tajničky	náhla prenikavá zmena
Pomôcky: kolag, ko- rec, penál, kumarín	Klement (dom.)	odhad výsledku 4. časť tajničky				tylo (zdrob.) sušenky						eso Chatea- ubriandova novela			
knôt, po česky					krytý ľah- ký povoz polkruh (zastar.)								ECV Rožňavy týkajúce sa vlaku		
gíbon bieloruký				perečník (zastar.) vyžaroval (bás.)						diera klamalo (hovor.)					
skratka pre iteretur			džokej, po česky grécka bohyňa						druh pšenice listnatý strom						
bezcieľne chodil (expr.)								súper v súboji plápolat (bás.)							
zvyšky po obe- račke							inštinkt Anna (dom.)					akýže vzorec oxidu titánátého			Irena (dom.)
Pomôcky: likvor, Ke- to, ootéka, kibitka	Emanuel (dom.) vyučujú					trojklonný nerast zn. elek- trónovtu						skr.súhvez- dia Orión značka kilotony			
plná žiaľu								mozgovo- miechový mok (anat.)							
označovať číslom								vajíčkové puzdro (biol.)							

Výhercom poputuje Autoatlas Slovenska

Až 186 čitateľov správne vylúštilo križovku v predošlom vydaní dvojmesačníka Trenčín región. Autoatlas Slovenskej republiky získalo 5 výhercov: Peter Škorvaga, Nová Dubnica, Anna Boorová, Brezová pod Bradlom, Elena Ďurecová, Domaníza, Viliam Marček, Omšenie, Henrieta Mikulášová.

Správne znenie tajničky bolo: Začiatok októbra hoci pekný býva, predsa v druhej polovici severák podáva.

Všetkým výhercom gratulujeme.

Aj teraz sme si pre vás pripravili novú celostranovú križovku, v ktorej sa ukrýva pranostika na zimu. Jej znenie nám posielajte najneskôr do 20. decembra 2019 na redakčný e-mail: redakcia@trencinregion.sk alebo poštou na adresu: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. Výhercovia sa môžu opätovne tešiť na zaujímavé ceny. Držíme palce.

(red)

Vianoce z detstva Michala Škorca

„U nás na bánovecku nemohli chýbať pupačky a cestenice. Pupačky v našom ponímaní tvorí upečené cesto preliate tvarohom. A cestenice sú buchty naplnené lekvárom a makom. To sa jedlo ráno a večer bola kapustnica. Keďže v našej rodine nie sme na ryby, tak sme si radšej spravili rezeň. Aj napriek pôstu.“

Vianočné menu á la Škorec

Kým počas bežného roka gazdinky riešia, čo variť na ďalší deň, otázka vianočného menu je zvyčajne jasná. Každá rodina má to svoje, overené. Šéfkuchár Michal Škorec vám teraz ponúkne vianočné menu v trochu ľahšej, zdravšej či modernejšej verzii. Jednoduché, nové trendy zasiahli aj Vianoce.

Oblátky s medom ako predjedlo zatiaľ meniť nebudeme. Zato vianočnú kapustnicu nám Michal Škorec ponúka v inej, farebnejšej verzii. „Ja som ju už robil aj z červenej kyslej kapusty, jahňaciny, namiesto sliviek som použil sušené marhule, pomaranč a klinčeky,“ opisuje zmeny surovín s tým, že ľudia sa nových chutí vždy boja, ale keď ochutnali túto verziu kapustnice, nikto sa nesťažoval. Keďže Vianoce sú typické viacchodovým menu, Michal pokračuje s hribovou omáčkou. „V tomto regióne som dokonca natrafil aj na slivkovú omáčku – sušené slivky so smotanou. A tak som tieto dve chute spojil. Ponúkam hribovú omáčku so sušenými slivkami, prípadne brusnicami. Aby sme dosiahli

Pre deti pripravuje aj dukátové buchtičky

Dnes pre nás varí šéfkuchár, ktorého poznáte z televíznych relácií. Na svojom konte má šesťnásobné ocenenie „TREND šéfkuchár“. (Ekonomický časopis TREND má sekciu Reštaurácie a hotely a každoročne oceňuje dvadsiatu šéfkuchárov.) Ocenené boli aj reštaurácie, v ktorých Michal Škorec varil. Momentálne sa stará o chute najnáročnejších stravníkov. Pod palcom má kuchyňu v poľovníckom kaštieli Antonstál, ktorý počas roka hostí deti z celého Slovenska v rámci programu lesnej pedagogiky a školy v prírode. „Minule ma zastavili animátorky, či mi nie je ľúto s toľkými oceneniami variť deťom dukátové buchtičky. Ale ja hovorím, že to je za odmenu. Aj s rizikom, že najmenší sú veľmi úprimní a dajú jasne najavo, či im chutí, alebo nie. Mojou úlohou je navariť tak, aby boli spokojní.“ V kaštieli si pochutia aj dospelí, avšak nie na dennom menu. Ako typická reštaurácia Antonstál nefunguje. „Okrem environmentálnych pobytov zabezpečujeme rodinné či firemné akcie. Vždy ide o uzavretú spoločnosť,“ spresňuje Robert Minárik z kaštiela.

sladkokyslú chuť, použijem šťavu z limetky. Čo sa týka hribov, ideálne je použiť mix mrazených aj sušených. Sušené totiž dodajú omáčke intenzívnejšiu chuť.“ Hribovú omáčku doplnil šéfkuchár karlovarskou knedľou. Ozvláštniť ju môžete aj opraženou cibuľkou a kto nedodržiava pôst, môže v nej vyvariť aj klobásu. „Kapr už ľudia nevyhľadávajú. Niektori chcú lososa, ale ten mi k Vianociam nepasuje. Radšej by som volil pstruha, zubáča, jeseťera alebo úhora. Ak to chceme spraviť zdravšie, dobré je rybu opieť na masle a trendy je použiť semiačka – tekvicové, slnečnicové. Tie vymixujeme na prach a dáme na maslo, dostane to nový rozmer. Keď chceme zmodernizovať klasický zemiakový majonézový šalát, odporúčam použiť iný druh zemiakov – či už fialové, alebo bataty. Dobrá je aj blanširovaná zelenina preliata kyslou smotanou,“ vymenováva tipy šéfkuchár z poľovníckeho kaštiela Antonstál. Podľa neho sa na Vianoce nemusíme prejadat' vyprázanou rybou s majonézovým šalátom a potom sa večer na gauči pri rozprávkach dokážeme sotva pohnúť.

(gab, ras)